

AMERIKA POZDRAVLJA PONUDBO SOVJETSKJE RUSIJE ZA TRGOVINO.

V Washingtonu pravijo, da ne bodo delali zaprek ruski misli, ki pride v Ameriko.

BESEDILO SOVJETSKJE NOTE.

Washington, D. C., 24. marca.—Hardingova administracija je večer pokazala, da se bo resno bavila ne samo z vprašanjem vzpostavitve trgovine z Rusijo, marveč tudi s priznanjem ruske sovjetske vlade. V uradnih krogih pravijo, da je sovjetska nota napravila dober vtisk na vlado.

Včeraj sta predsednik Harding in državni tajnik Hughes razpravljala o ruski noti in takoj potem je Hughes noto obelodanil. To je prvi korak, ki je pokazal, da se Hardingova administracija radikalno loči od prejšnje, Wilsonove, kar se tiče Rusije. Wilson je prejel več komunikacij iz Moskve, toda niti ena ni bila uradno objavljena. Wilsonova vlada je vse ruske note enostavno ignorirala, kakor da jih ni prejela.

Ruska nota, katero je podpisal Kalinin, predsednik vsruskega sovjetskega centralnega izvrševalnega odbora, sugerira, da se naj vrši v Ameriki konferenca ameriških in ruskih pooblaščenec za sklenitev trgovske pogodbe.

V krogih državnega departmanta so večer izjavili, da Združene države ne bodo delale nikakršnih zaprek takšni konferenci, čeprav se mogoče zgodi, da bo ruska delegacija sprajeta neuradno. Vlada ni krogi dala nobenega, da se ruska pogodba med Rusijo in Veliko Britanijo škodi ameriškim trgovskim interesom toliko časa, dokler Združene države ne sklenejo enake pogodbe s sovjetsko vlado.

Moskovska nota je naredila dober vtisk na ameriške vladne kroge zlasti zaradi tega, ker vsebuje prvo uradno izjavo sovjetske vlade, da se Rusija ne mara na noben način vtikati v notranje razmere Združenih držav. V tem momentu kažejo mnoga znamenja, da bo Amerika kmalu sledila Veliki Britaniji in odprla trgovino s sovjetsko Rusijo.

Sovjetska nota, ki je bila snoči objavljena v Washingtonu, ima sledečo vsebino:

“Reval, 21. marca.—Kongresu Združenih držav in njegovi ekselenci, predsedniku Hardingu v Washingtonu:

Sovjetska Rusija je od prvih dni svojega obstanka gojila upanje na možnosti hitro stabiliziranih prijateljskih odnosov z veliko republiko Severne Amerike in je trdno pričakovala, da se ustvarijo intimni in solidarni stiki med obema republikama v korist obeh. Celo takrat, ko so ameriške čete z drugimi vred sodelovale pri napadu na sovjetsko Rusijo, je vlada ruske republike izrazila upanje, da se kmalu izpremeni stališče Amerike napram njej in to svoje upanje je demonstrirala zlasti s zelo obsirnim postopanjem z Američani v Rusiji.

Toda predsednik Wilson, ki je brez vzroka in brez napovedi vojne napadel rusko republiko, je ves čas svoje administracije kazal naraščajoče sovraštvo zoper rusko republiko.—Sovjetska Rusija upa, da ameriška republika ne bo hodila po Wilsonovih poteh, in da bo ameriška vlada spoznala velike koristi za obe republiki z vzpostavitvijo trgovskih odnosov, upoštevaje interese obeh ljudstev, ki zahtevajo, da se odstrani sedanjí zid med njima.

Sovjetska republika, docela absorbirana v delo svoje notranje rekonstrukcije in graditve svojega ekonomskega življenja, nima najmanjšega namena, intervenirati v notranje zadeve Združenih držav. To je kategorična izjava vsruskega sovjetskega centralnega

SENATOR FRANCE BO GOVORIL NA SOCIALISTIČNEM SHODU

za amnestijo političnih jetnikov.

Washington, D. C.—(Feder. Press).—Senator France, republikanec iz Marylenda, je obljubil, da bo govoril na tujakšnjem velikem shodu za amnestijo političnih jetnikov, katerega je aranžirala socialistična stranka za 13. aprila, ko potečeta dve leti odkar se nahaja Debs v zaporu. France je izjavil, da rad sodeluje pri vsakem gibanju v prid političnim jetnikom, kajti po njegovem mnenju je svoboda govora, tiska in zborovanja temeljni kamen amerikanizma.

PODJETNIŠKI DINAMITARDI NA DELU.

V OKOLICI BOSKOLARA JE PRIČELA STARA STRAHOVLADA.

Organizatorjem groze s smrtjo, če ne ostavijo mesta.

Rosiclaro, Ill.—Rudniški podjetniki, ki lastujejo železornudne rudnike v tujakšnji okolici, so se pričeli posluževati zopet starih sredstev, da uničijo rudarsko organizacijo. Importirani so bili zopet profesionalni pretenači, izmeček iz velikomestnih ljudskih nižin, da strahujejo rudarje. Dvorana, ki jo lastujejo rudarji, je bila pogrnjena z dinamitom v zrak. Organizatorjem groze s smrtjo, če takoj ne zapuste mesta. Kljub tej nasilni metodi se je več kot štiri sto rudarjev pridružil organizaciji Spear Mine Workers Union.

Ed J. Carbinu, podpredsedniku Ameriške delavske federacije v Illinoisu, in organizatorju Charles Immanu, ki vodi organizatorično delo, so povedali v obraz, da bosta ustreljena, če na zapustita mesta in se nikdar več ne vrneta vanj. Pisarna lokalne organizacije št. 157 se nahaja v obsebnem stanju, zaradi tega je vsa pošta naslovljena na G. D. v Elizabethtownu, ki se nahaja tri milje od tukaj.

Tukaj so trije veliki rudniki koljeva ali jeklene. V enem samem rudniku ima organizacija trdno postojanko in podjetnik ni sovražen organiziranemu delavstvu. V dveh rudnikih počiva delo. Privedli so sem stavkokeže iz Kentuckija, ki pa niso bili za delo in delo je bilo ustavljeno. To je silno razkazalo podjetnike in njih podrepnike, ker si domisljajo, če bi organizatorjev ne bilo v mestu, da bi se rudarji pohlevno vrnili na delo.

Nedavno je prišlo do štirideset oboroženih mož s krinkami na obrazu. (To so junaki. Opomba tiskarstva: v katerem sta nastanjena Carbine in Inman. Zahtevali so, da nemudoma zapustita mesto. Nekaj dni kasneje je lokalna organizacija obdrževala svojo sejo. Naenkrat so bile tuči uganjene in v dvorano se je privlačila oborožena drhal s krinkami na obrazu in zahtevala, da organizatorja takoj zapustita mesto in se nikdar več ne vrneta.

Vodja te drhal je na to šel k Mrs. G. Wheelerjevi, kjer sta bila Carbine in Inman na stanovanju in hrani. Povedal ji je, da mora takoj odpovedati hrano in stanovanje Carbinu in Immanu. Kljub tem grožnjam sta Carbine in Inman ostala in se nista dala ostražiti od strahopetcev, ki prihajajo po noči v travi in z zakrkanimi obrazi.

En teden kasneje je bila mala dvorana, ki je lastnina stavkojočega rudarja, pogrnjena z dinamitom v zrak. Serif in Inman sta odklonila vsako protekajočo strajkajočim rudarjem. Zupan je bil celo tako predrzen, da je rekel, da organizirani rudarji store najboljše, če zapuste mesto in gredo delati v premogovnike. To je žalosten javen uradnik. Ponoči hodijo po ulicah zakrkaní strahop-

KOZAŠKA PREDLOGA VETIRANA PO GOVERNERJU.

KLJUB TEMU NEVARNOST SE NI ODVRNENA.

Privatni bizniški interesi so na delu, da legislatura sprejme predlogo prek governerjevega veto.

Trenton, N. J.—Governer Edwards je vetiral predlogo za uvedbo državne policije. Svoj veto temelji s tem, da je izjavil, da ni potrebe za državno policijo. Če obstane governerjev veto, bo državi prihranjenih sto petdeset tisoč dolarjev na leto.

Mogoče je, da legislatura sprejme še enkrat z dvotretjinsko večino to predlogo, da tako razveljavi governerjev veto. Rami političarji starih strank, ki se delavstvu ob času volitev dobrokajajo, kot največji prijatelji, in privatni bizniški interesi delajo z vsemi močmi za razveljavljenje governerjevega veta. Delavske organizacije seveda tudi ne drže krišem svojih rok in agitirajo med poslanci v legislaturi, da veto ostane. Governer je po sočeti delavskih voditeljev in nekaterih farmerjev izvršil zelo koristno delo za ljudstvo. S svojim vetom ni prihranil le državi sto petdeset tisoč dolarjev na leto, ampak je povzročil, da državna policija ne bo ob času delavske stavke ali izpora proganjala delavcev na ljubo privatnim podjetnikom. Privatni bizniški interesi so za državno policijo, ker jim je znano, kako je državna policija služila privatnim bizniškim interesom ob času stavke jeklarskih delavcev v Pennsylvaniji. Profesionalni političarji starih strank se nočejo zamertiti privatnim bizniškim interesom in zaradi tega agitirajo za sprejem predloge. Kadar so volitve, pride denar v volilni sklad starih strank od privatnih interesov. Tega dejstva se spominjajo profesionalni političarji starih strank in za to se ogrevajo za protidelavsko predlogo. Če bi se tega dejstva spomnili tudi delavci in farmerji ob času volitev, bi profesionalni političarji starih strank bili kmalu pri kraju z njih modrostjo.

Ed J. Carbinu, podpredsedniku Ameriške delavske federacije v Illinoisu, in organizatorju Charles Immanu, ki vodi organizatorično delo, so povedali v obraz, da bosta ustreljena, če na zapustita mesta in se nikdar več ne vrneta vanj. Pisarna lokalne organizacije št. 157 se nahaja v obsebnem stanju, zaradi tega je vsa pošta naslovljena na G. D. v Elizabethtownu, ki se nahaja tri milje od tukaj.

Tukaj so trije veliki rudniki koljeva ali jeklene. V enem samem rudniku ima organizacija trdno postojanko in podjetnik ni sovražen organiziranemu delavstvu. V dveh rudnikih počiva delo. Privedli so sem stavkokeže iz Kentuckija, ki pa niso bili za delo in delo je bilo ustavljeno. To je silno razkazalo podjetnike in njih podrepnike, ker si domisljajo, če bi organizatorjev ne bilo v mestu, da bi se rudarji pohlevno vrnili na delo.

Nedavno je prišlo do štirideset oboroženih mož s krinkami na obrazu. (To so junaki. Opomba tiskarstva: v katerem sta nastanjena Carbine in Inman. Zahtevali so, da nemudoma zapustita mesto. Nekaj dni kasneje je lokalna organizacija obdrževala svojo sejo. Naenkrat so bile tuči uganjene in v dvorano se je privlačila oborožena drhal s krinkami na obrazu in zahtevala, da organizatorja takoj zapustita mesto in se nikdar več ne vrneta.

Vodja te drhal je na to šel k Mrs. G. Wheelerjevi, kjer sta bila Carbine in Inman na stanovanju in hrani. Povedal ji je, da mora takoj odpovedati hrano in stanovanje Carbinu in Immanu. Kljub tem grožnjam sta Carbine in Inman ostala in se nista dala ostražiti od strahopetcev, ki prihajajo po noči v travi in z zakrkanimi obrazi.

En teden kasneje je bila mala dvorana, ki je lastnina stavkojočega rudarja, pogrnjena z dinamitom v zrak. Serif in Inman sta odklonila vsako protekajočo strajkajočim rudarjem. Zupan je bil celo tako predrzen, da je rekel, da organizirani rudarji store najboljše, če zapuste mesto in gredo delati v premogovnike. To je žalosten javen uradnik. Ponoči hodijo po ulicah zakrkaní strahop-

petel in težko oboroženi. To se ne godi mogoče kje na Turškem, ampak v Illinoisu. Ali ni skrajni čas, da nastopijo oblasti in store takemu nasilju konec?

Poljaki zasegli Šlezijo; izbruh revolte v Nemčiji.

VEČ JASNOSTI O SPORU V MESNI INDUSTRIJI.

SKRIVANJE MESEDE OSTANE, DELAVNIK SE NE SME PODALJATI.

Neva pogodba ni drugača kot sprajta, ki obeta po šestih mesecih hud boj.

Washington, D. C.—Slava delavskemu tajniku Davisu, kajti izjavil je spor v mesni industriji, je zapelo velebizniško časopisje. Kadar to časopisje poje slavo, tedaj je znamenje, da delavci niso dobro odrezali, da so bili poraženi ali so pa morali napraviti kompromis. In faktično so pozicije med zastopniki klavniških delavcev in mesarskih baronov končala s kompromisom.

V javnost je došlo o kompromisu tole:

1. Znižanje mesece ostane v veljavi, kot so ga mesarski baroni uvedli zadnji teden.

2. Delavnik se ne podaljša na deset ur, kot so zahtevali mesarski baroni, ampak v veljavi ostane osemurni delavnik. Vse delo po osemurnem delavniku je čezurno in se mora plačati kot čezurno delo.

3. Mesarski industrijalec priznava, da pogodba ostane v veljavi do 15. septembra 1921 in da se vsi spori v tem času predložijo rzesodbo sodniku Alschulerju.

Mesarski baroni imajo pripravljeno še drugo zvižajo, zaradi tega so pristali, da pogodba ostane v veljavi za šest mesecev. V tem času upajo mesarski baroni s pomočjo delavskih vohunov zrušiti delavsko organizacijo ali jo saj tako korumpirati, da ustanove kompanijsko organizacijo, ki bo sredstvo za potlačanje klavniškega delavstva. Odvisno je seveda največ od delavcev samih, če se obnesejo zvižaje mesarskih baronov. Kajti če bodo delavci ostali zvesti svoji organizaciji in se v teh šestih mesecih pripravijo proti zvižajnim potezam advokatov v službi mesarskih baronov, tedaj se zvižaje mesarskih baronov ne bodo oimnesle.

Situacija je pravilno označil mr. Brennan, pravni svetovalec organiziranih klavniških delavcev, ki je rekel, če bodo mesarski industrijalec po 15. septemburavno tako sovražni klavniškim delavcem kot zdaj, tedaj pride prav zanesljivo do boja med klavniškimi delavci in privatnimi mesarskimi interesi. Po Brennanovem mnenju je sedanja pogodba samo premirje, mir pred nevihto. Tega mnenja so tudi voditelji strokovno organiziranega delavstva.

Dogodki po 15. septembru so odvisni od zadržanja mesarskih baronov. To je zdaj jasno!

VINO IZ MALIN BO MOGOČE DOVOLJENO.

Washington, D. C.—Farmerjem, ki pripadajo k “Zvezi pridelovalcev malin,” je bilo izdano dovoljenje, da smejo delati vino iz malin v neopojne namene. Prevedeno je primesti sladkor v svrhu, da se pomnoži alkohol v vinu. Zveza je prosila za dovoljenje, da lahko vporabi pridelček, ki ga ne konzumira trg in ki je vroden do pet milijonov dolarjev na leto.

Uradniki menijo, da se najbrž dovolj tudi izdelovanje vina iz cobidne, bovanke, iz grozdja sv. Ivana in drugih jagod kot bezga itd. Dovoljeno bo tudi izdelovanje vina iz paradiznikov, pese iz regrata.

Poljake čete so na komando entente zasedle šlezke pokrajine. Poljaka je dobila mandat, da okupira Šlezijo v slučaju revolucije.— Iz Londona in Berlina poročajo o komunistični revoluciji v Nemčiji. Generalna stavka in izgredi v Hamburgu in v drugih mestih.

London, 24. marca.—Depša iz Berlina poroča, da je bila narodna policijska garda, broječa 2000 mož, poražena od komunistov v Hamburgu. Okrog petdeset delavcev in policistov je padlo v bitki. Komunisti so razoborožili poraženo gardo.

London, 24. marca.—Zadnje vesti iz Nemčije se glase, da se komunistična revolucija razširja po centralni Nemčiji. Civilna garda se je izkazala brez moči. Generalna stavka se razširja in železniški obrat je že demoraliziran. Po najnovejšem poročilu je število mrtvih v Hamburgu naraslo na 66.—

Berlin, 24. marca.—Berlinski listi poročajo, da so poljake čete prekorščile šlezke meje, okupirale del cone, v kateri so Poljaki dobili večino pri plebiscitu, in se polastile vlade. Poljaki so proklamirali aneksijo zasedenega teritorija v imenu poljske republike. Birkenthal je zaslepen in nemški prebivalci beže iz Kattowitza in Myslowitz.

Oppeln, Gornja Šlezija, 24. marca.—Poljake je dobila navodila od entente, da v slučaju revolucije v Nemčiji okupira Gornjo Šlezijo. Francija je bila prva, ki je zahtevala, da Poljaki dobi mandat Šlezije; Angliji in Italiji so se obotavljali, toda večeršnji revolucionarni izbruh v več krajih Nemčije so jih oplašili in privolili, so zahtevali Francije. V uradnih krogih plebiscitne komisije je javna tajnost, da je poljska armada pripravljena na okupacijo dežele.

London, 24. marca.—Iz Nemčije prihajajo vesti o komunistični revoluciji. Uradna vest iz Berlina se glasi, da so komunisti v Hamburgu okupirali glavni del mesta, pristajališčne pomole in dve veliki ladjedalnici. Petnajst oseh je bilo ubitih in 35 ranjenih. V mestu je razglašeno obsedno stanje.

Berlin, 24. marca.—Včeraj je nenadoma izbruhnila komunistična revolucija v več mestih Nemčije. V Hamburgu so bili popoldne srditi poulični boji in sredi so imeli komunisti v svojih rokah javna poslopja, na katerih so razobesili rdeče zastave.

V industrijalnem okolju Halla na Saksonskem je bila razglašena generalna stavka. V Dresdenu in Leipzigu je bilo razdejanih več javnih poslopij.

Nemška vlada je v silnem strahu in dela drastične priprave za odpor in potlačanje revolte.

Najresnejši položaj je na Saksonskem in v Hamburgu. Čim je bila proklamirana generalna stavka, je že opoldne na tisoce delavcev zapustilo ladjedelnice in se agrnilo na javni shod, ki so ga bili sklicali komunisti v Hamburgu. Pozneje brzojavke so sporočile, da se oblasti še niso genile, da bi izgnale revolucionarje iz Hamburga.

Voditelji socialdemokratov in strokovnih unijs so snoči pozvali organizacijo, da se ne smejo udeležiti generalne stavke.

VREME.

Chicago in okolica: V soboto jasno in hladno. Zpadni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24. urah: najvišja 48, najnižja 43. Sonce izide ob 5:46, zahle ob 6:06.

PREPIR V FRANCIJI RADI AMER. “DOLGOV”.

Francoski senatorji vsrajajo, da Amerika dolguje Franciji milijarde do 140 let.

NEMČIJA PRAVI, DA JE PLAČALA ZAPADLE MILJARDE.

Pariz, 24. marca.—V francoski zbornici je bila večer vreda debata o velikih dolgovi, ki jih ima baje Francija tirjati od Združenih držav. Senator Gaudin je izjavil, da Amerika še zmotno dolguje tiste milijone frankov, katere je bil posedil francoski kralj Louis XVI. ameriškim revolucionarjem. “Povedal sem vam še lani na tem mestu, da je Louis XVI. leta 18. v imenu francoske države posedil mladi ameriški republik 800 milijonov frankov. Ako računamo obresti po tri odstotke, je ta dolg do danes narasel na 37 milijard frankov. To je toliko, da Francija lahko plača svoj dolg Ameriki in Angliji,” je dejal Gaudin.

“Ampak brzojavke iz Washingtona, ki so prišle v zadnjih štirindvajsetih urah, omenjajo datume, na katere je bil ta dolg plačan,” je rekel senator Brangier.

“Dolg do danes še ni plačan,” ga je zavrnil Gaudin.

Pariz, 24. marca.—Zavemška reparacijska komisija se je danes sešla v Parizu, da se posvetuje o odgovoru Nemčije, ki noče plačati milijarde starih mark, katere je zapadla večerj in dvanajst milijard starih mark, katerih plačilni brok zapade 1. maja t. l.

Nemčija pravi v svojem odgovoru, da je omenjena vsota za odškodnino za storjeno škodo, je plačana v celoti v gotovini in raznem materijalu, ki so ga dobili zavezni. Reparacijska komisija pa pravi, da vsota še ni plačana, in da Nemčija zopet gazi versalsko pogodbo. Komisija sporoči svoj odlok ententnim vladam, ki bodo potem ukrepale, kako naj zopet kaznujejo Nemčijo.

IROI UBILI 24 IN RANILI 30 ANGLESTV.

Poraz angleških čet in osvoboditev ujetnikov.

Dublin, Iraka, 24. marca.—Sin-fajnovci so večer ubili 24 in ranili 30 angleških vojakov in policistov v nadaljevanju represalij zaradi zadnjih eksekucij. Koliko je Ireev mrtvih in ranjenih, ni znano, toda domneva se, da jih je precej.

V okolici Corca so bili krvavi boji. Vojaki so obstopili kmetstvo hišo v Vogheenu in jo zažgali. V bliži je bilo kakih deset Ireev, in ko jih je dim in plamen pogljal na plano, so bili štirje ubiti, ostali pa ujeti. V Blarneyu je bilo šest revolucionarjev ubitih.

Najzanimljivejša bitka je bila snoči blizu Longforda, kjer so republikani napadli dva tovorna voza, napolnjena z vojniki. Pet vojakov je bilo ubitih in štirje so oblekali ranjeni. Irei so osvobodili več ujetnikov, ki so jih imeli vojaki na enem vozu.

—Lloyd George je v sredo v nekem svojem govoru dejal, da je socializem najsvetja nevarnost za Anglijo.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vrnejo.

Naročnina: Zedinjene države (raven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.55 za tri mesece, in za inostranstvo \$8.00.

Naslov na vas, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

Datum v oklepaju n. pr. (Februar 28-31) poleg valoga imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevnikom potekla naročnina: Posvetite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

KOMPANIJSKE DELAVSKE ORGANIZACIJE SE IZPLAČJO.

Ko je izbruhnila svetovna vojna, so nekateri podjetniki opazili, da tudi Združene države ne bodo ostale zunaj nje. Najbolj navihani podjetniki so dobro vedeli, če ne bo vojna končana v dveh letih in če bodo Združene države zapletene vanjo, da nastane pomanjkanje delavcev. Mlade in krepke fante in može poberejo v armado, industrija bo preobložena z naročili, so računili nekateri podjetniki, in ko se to zgodi, bo industrija v zadregi za delavce. Kadar je pa malo delavcev, ki ponujajo svojo delavno moč na prodaj, tedaj se delavci organizirajo in zahtevajo pošteno mezdo in dobre delovne razmere v podjetju. Da se to prepreči, je treba ustanoviti kompanijske delavske organizacije. To so delavske organizacije le po imenu, kajti v njih odloča podjetnik, kdo bo izvoljen v odbor organizacije in kaj sme in kaj ne sme organizacija zahtevati in izvršiti.

To so spoznali tudi lesni podjetniki v Oregonu in ustanovili so tako žolto organizacijo. Ko so bile delavske mezde najvišje in draginja izredno visoka, so lesni delavci, organizirani v tej žolti organizaciji prejeli \$5.30 na dan. Zdaj je odbor te žolte organizacije znižal mezdo na \$3.60. Utrgal je delavcem deset dolarjev in dvajset centov na teden.

Kdo pa je v odboru te žolte delavske organizacije, ki tako izvršno zastopa delavske koristi? Dvajset podjetnikov in dvajset delavcev. Nepotrebno je govoriti, kakšni delavci so izvoljeni v odbor, če imajo podjetniki besedo v organizaciji.

Delavska organizacija je le tista organizacija, v kateri odločajo delavci sami. Voditelji strokovno organiziranega delavstva na zapadu, spoznavajo, da so napravili veliko napako, ko niso takoj naskočili žolte organizacije. Vedeti so morali, da delavska organizacija, katero podpirajo podjetniki, ne more služiti delavcem, ker podjetniki niso tako neumni in zabiti, da bodo nekaj podpirali, kar jim prav zanesljivo škodi.

Kako velika je razlika med žolto in pravo delavsko organizacijo, govori dejstvo, da so podjetniki skušali znižati mezdo tudi onim lesnim delavcem, ki so organizirani v "Mednarodni uniji lesnih delavcev". Jokali in stokali so, da delajo z izgubo. Ali prava delavska organizacija je dokazala, da izguba teh gospodov znaša le 21 centov na vsakih tisoč čevljev lesa, da so pa lani v aprilu napravili vsaki dan od tri do pet tisoč dolarjev čistega profita. Lastniki žag in tovarn za lesne izdelke so bili hitro siti argumentiranja. Odnehali so tako hitro, kakor človek, če prime za razblijeno železo. Velebizniško časopisje je tudi molčalo o teh argumentih in se je zadovoljilo samo s hvalisanjem žolte organizacije, ki prostovoljno znižuje mezde, da se čimprej vrnemo v normalne čase.

KROKODILOVE SOLZE ALI JE PA ZABITOST!

"Narodno društvo tovarnarjev" je izdalo poziv na ljudstvo, da naj vendar že prične kupovati in naj preneha s "stavko kupcev".

Apel je patetičen, solzan, poln stoka in joka! Smešno, kaj ni? Ali ni smešno, če kdo delavcem in farmarjem priporoča, naj prične kupovati, pa trga mezde delavcem in farmarjem ponuja tako nizke cene za njegove produkte, da se zanj ne izplača obdelovanje polja. S kom naj pa delavec in farmar kupujeta, če prvi prejema manj mezde, drugi pa manj denarja za svoje produkte. Ali tovarnarji mislijo, da je prišel na svet že Antikrist in seje denar in da farmarji in delavci nalašč nočejo kupovati, čeprav imajo doma kar nabite škrinje z denarjem.

Nekaj je! Ali so tovarnarji veliki hinavci ali pa navadni tepci. Če vedo, da delavec in farmar ne moreta kupovati, ker so se njuni dohodki znižali, pa vseeno nanju apelirajo, da naj kupujeta, tedaj so hinavci prve vrste. Če pa tovarnarji nimajo toliko razuma, da zapopadejo, da človek manj kupi, če se njegovi dohodki znižajo, tedaj so pa pomilovanja vredni tepci, ker ne razumejo niti abecede ekonomije, pa vseeno kriče, da so edino privatni bizniški interesi zmožni upravljati in voditi industrijo in transportne naprave.

DOPISI.

Franklin, Kans.—Društvo "Sesterska ljubezen" št. 187 SNPJ priredi dne šest in dvajsetega marca zvečer ob sedmih velikemu veselju v John Krenkarjevi dvorani. Na to veselje vabimo najljubnejše vse rojake v tej naselbini in iz bližnje okolice, da se udeležijo v polnem številu. Posebno pa apeliramo na sosedna društva, da naj člani teh društev zanesljivo pridejo na našo veselico.

Žensko društvo se zaveda, da je za človeka večji razvedrilo tudi potrebno, posebno za delavca, katerega življenje poteka pri mučnem in enakomernem delu. Članice bodo starije vse, da bodo gostje zadovoljni. Preskrbele bodo seveda tudi dobro pijačo po zakonih prohibicije, pa tudi za želodec bo preskrbljeno še na drug način, tako da ne bo nihče lačen na veselici. Podrobnosti ne bom naštel, ker bi nam mogoče kasneje očitali, da ženske ne znamo molčati. Najbolje je, da vsakdo pride na veselico in se prepriča, kakšno veselje ga čaka.

Na svidenje dne šest in dvajsetega marca zvečer na veselici! — **Helen Leber.**

Shalmar, Md.—Neverjamen, da bi že bil iz tukajšnje naselbine kak dopis v slovenskih listih. Vseled tega naj jaz nekoliko poročam.

Ta naselbina leži med mestom Kitzmiller in Dadsou, Md. Naselbina je stara okrog tri leta. Nekako pred tremi leti so namreč pričeli brskati po okoljskih hribih in pri tem našli na precej debelo premogovo plast. Ker so pa hoteli gospodje spreminiti premog v svetle dolarje, so takoj pričeli graditi stanovanjske hiše in vabiti delavce v ta kraj. Delavci so hitreje prihajali kot so pa rastle hiše, ker družba, ki je odprla premogovnik in hotela, da bi hiše stale prazne. Do danes so zgradili že 170 hiš in kakor se nekaj čuje, nameravajo zgraditi še več postopaj in menda tudi šolo. Kakor se sliši od strani nameravajo zgraditi tudi tovarno za orece; razumno da za sedaj nimamo nič kaj preveč navdušen.

Premogovna plast je debela od 4 do pet čevljev, v nekaterih krajih pa tudi manj. Delavcev je dovolj, dela pa malo. Družba nam pusti delati samo toliko, da dobi plačano hišno najemnino in vsi se pa tudi pripeti, da ne zaslužimo niti toliko.

V prostem času debatiramo in razpravljamo o naših težnjah in položaju, kadar nas bo porvala družba zopet na delo in koliko vozčkov bomo dobili. Včasih se tudi kakšen sponzori in prične malo udirnati po naših gospodih delodajalcih.

Unijo imamo tudi tukaj, ki se pa nahaja vsaj po mojem mišljenju v defenzivi, kakorine so naš razmere.

Dne 15. marca je bil plačani dan. Ko se zjutraj napotim na sprehod proti kolodvoru, opazim pisarniške valobence te družbe s puškami na ramah, ki so mi proti kolodvoru. Zadrženo jih opazujem, kam da gredo, ker lovski sezona je že končana, na riboloviti s puško pa tudi še ni v modi. Med temi oboroženimi je bil tudi nek član naše unije in radoveden sem bil toliko, da sem stopil k njemu in ga vprašal, kaj naj vse to pomeni. Možak mi ves vesel odgovori, da gredo po denar za našo plačo, in ker je pa dovolj ljudi brez vseh sredstev za življenje in lačnih, se lahko pripeti, da jih napadejo in oropajo. Z vlakom so se torej odpravili ene miljo daleč po tistih par grošev in bili vsi oboroženi, kot da bi spremljali denarno pošiljatev več milijonov.

Torej v takih razmerah živimo, da nekateri takoj vidijo v delavcu roparja in morilec, ako je brez dela in v pomanjkanju, in so takoj pripravljene streljati ob prvi priliki na nas. Potem se pa še bahamo z civilizacijo.

Tukajšnji delavci se pa politično še zelo nezavedni, in kakor nam dokazujejo volitve za delavci v Ameriki v splošnem zelo brezprični v kolikor se tiče politike. In ravno to je vzrok, da nismo takorekoč prav nič vpoklicani v zakonodajnih zbornicah in javnih uradih. Rojaki trpinč, čes je že da sprejedo in da se prijememo nekoliko tudi zanimati za politiko. Ni treba misliti, da je politika samo za "študira-

ne" ljudi, advokate in podobne. Pomisliti je treba samo to, da od teh "študiranih" ljudi ni pričakovati kaj dobrega za nas delavce, da bodo delovali le za svoje politične bosc. Ali ne vidimo, da kjerkoli skujejo kako postavijo, ki se tiče delavcev, da je vedno le nam v škodo, za brezposelnost in mizerijo se pa nihče ne briga. Vseled tega je dolžnost, da se vsi delavci politično organiziramo in delovati po vseh naših močeh, da pridemo do naših pravic. — **Louis Kosmač.**

Humble, Tex.—Mestec Humble se nahaja v jugovzhodnem delu države Teksas, oddaljeno kakih 60 milj od mehiškega zaliva in mesta Galvestona, in 17 milj od mesta Houstona. Mesto šteje okrog 16 tisoč prebivalcev. Druge industrije tukaj ni kot smo o njem.

Prve oljne vrelce v tej okolici so našli nekako pred sedemnajstimi leti, in prvi ki je zadel na te vrelce je bil nek priprost ubog delavec, in raditega se je tudi moral boriti precej trdo za svoj obstanek. Parkrat je potrošil vse svoje prihranke v iskanju olja in zadožil se pri vseh svojih znanstvenih prijateljih. Slednje je ostal brez prijateljev in znancev. Končno je vendar dobil tovariša, ki sta skupno nadaljevala delo. Ko sta zadel na prvi vrelci, sta bila prepričana, da bo njihovo delo in trud ter žrtve bogato poplačane in vseled tega sta pospešila iskanje. Po daljšem trudnem delu sta našli na bost vrelce, iz katerega je izviralo vsaj tisoč sedov olja na dan. S tem sta bila bogato poplačana za vsa prejšnja truda.

Kakor hitro se je pa raznesla vest o tej najdbi, so ljudje drveli sem v to okolico od vseh strani delavci, pričeli so vae kričevati in iskati olje. Pridele so se ustanovljati družbe, nekatere s poštenim namenom, druge pa so se postavile v ta namen, da so izvelike od lakomnih ljudi denar. Veliko teh družb je tudi takoj izgubilo čez noč kot so se ustanovile; manjkata družba je pa bila tudi prijelena usteviti svoje delo, ker ni bila finančno dovolj močna. Manjkata družba je pa tudi čez noč obogatela, ako je bila srečna, da je zadel na močan vrelce in je vrednost delnic poskočila od tisoč na milione.

Mislil da je najbogatejša družba v tej okolici Texas Oil Co., katere ustanovna glavica je znašala sto tisoč dolarjev, leta 1915 je pa znašala že \$35,000,000 in v sedmih letih je pa narasla vrednost na 180 milijonov dolarjev; saj tako sem šel, in delnice so vredne sedaj šestdeset dolarjev. In ta družba je pa tudi največja v tej okolici in je tudi največja izkoriščevalca delavstva.

Dne 15. februarja je naznanila svojim delavcem, da jim utrga plačo za deset odstotkov, ali pa plača staro mezdo za deset in dvajseturni delavnik. Delavci so sprejeli znanjo zadnje ponudbe in delajo po deset in dvajset ur na dan. Ob enem so pa sproščili gubernerja države Teksas, kaj je v pogodbo, katero je podpisala ta oljna družba leta 1920, v kateri priznava osemurni delavnik. Guberner je menda pozval to oljno družbo, da se mora ravnati po pogodbi, katero je podpisala s svojimi delavci. Kaj bo sedaj družba ukrenila, mi še ni znano. Delavci vpošteni pri olinih družbah niso organizirani in radi tega se tudi prepričani na smilost in nemilost olinih družbah in gubernermu. Pred par meseci so velike oljne družbe odločile skoraj polovico delavcev z namenom, da jih ostradajo in jim potem lažje utrgavajo plačo ali pa podaljšajo delavnik.

Delo na oljnih poljih ni tako težko kot je v raznih tovarnah ali rudnikih. Slovencev je tukaj zelo malo, ako se ne motim vva sedaj samo dva, ki sva prišla sem pred meseci. Plača je bila dosega \$5.25 za osemurno delo. Iščeni delavci so pa zaslužili še več. Brezposelnih delavcev je tudi tukaj veliko število in raditega ne svetujem nikomur, da bi prišel sem za delom. Čuje se, da se bodo razmere izboljšale. Ako je kaj rešnice na tem, poročam pozneje v Prosveti.

Vreme smo imeli zelo lepo in zimo tudi miho; mraza skoro nobenega. Otroci so celo zimo hodili bosi v šolo, ako se ne motim saj ved raditega, ker starši niso imeli toliko, da bi jim kupili čevlje.

Parinarji so pričeli s poljskimi deli in prve pridele imajo že vsejane; kempir in koruza sta že v zemlji in vae prav lepo kaže.

Zelo se zanimam za "odmeve na Franc Majenevo pismo". Zelo sem radoveden, kakoga zlomka je postal in bi prošil dotičnega rojaka, ki ima še on Prosveto, v kateri je Franc Majenevo pismo, da mi jo pošlje, ker je jaz nisem dobil in se je izgubila na poti in Chicago do tukaj, za kar mi izrekam že naprej zahvalo. — **Frank Olszerman, Humble, Tex.**

So. Chicago, Ill.—Spomlad je tukaj in marsikateri delavec je upal, da bo s spomladjo tudi boljše za delavce, da se bodo razmere za delavce obrnile na boljše. Toda marsikateri, vae, ki so gojili tako upanje, so razočarani, ker delodajalci polikajo še vedno delavce za politično, podji kamor hoče, sedaj se ne potrebujemo; kadar je bomo potrebovali, te že polikamo našej, plačali bomo pa, kakor nam bo volja.

Lahko tako čutajo, ko vidijo, da smo delavci neorganizirani, da se pričamo med seboj za ocelovo senco, in delati bodo tako dolga, dokler se delavci ne organiziramo strogovno in politično, ker vae, da se neorganizirane delavstvo ne more postaviti v bran proti svojim izkoriščanjem.

In vae črvida pa leži na delavcih samih. Dobro se je spominjam, ko sem nameraval tukajšnje delavce, da naj vložijo pranje za druge državljanske papirje, da bodo imeli volilno pravico, ko so mi nekateri odgovorili, kaj mi pomaga državljanski papir, z njim ne bom dobil dela, — ali saj so čez dela tudi oni, ki imajo državljanske papirje, in še razne druge nesmiselnosti.

Da, drugi rojaki, to je resnica. Toda ko bi bili vsi delavci državljani in politično organizirani, udeležili se bi volitev in volili kandidata, katere bi sami postavili in svoje arede, ali mislite, da bi naši izkoriščevalci tako delali z nami? Ali mislite, da bi bilo sedaj toliko tisoč in milijonov delavcev brez dela? Ali mislite, da bi delali taka postave proti delavcem v postavodajnih zbornicah? Ne! Oni, ki so sedaj v javnih uradih in postavodajnih zbornicah so bili poslani od naših izkoriščevalcev, ali moremo potem pričakovati, da bodo delali v našo korist.

Da, delavci to premiselite, in potem pa odgovorite, ali so državljanski papirji dobri ali slabi. Povzajem vva organizirajte se politično, postanite državljani in udeležite se splošnih volitev in oddajte svoje glasove kandidatom, katere bodo postavili politično organizirani delavci, katere bo postavila socialistična stranka, ki je edna delavska politična stranka.

V kratkem se bodo vršile volitve občinskih odborov. Delavci, ako hočete imeti v občinski zastopu svoje zagovornike, udeležite se teh volitev in oddajte glasove socialističnim kandidatom. Vsakdo naj pomisli kako je bilo tukaj ob času jezikarske stave, koliko pravice umno imeli delavci, ko nismo imeli nobenega zastopnika v občinskem odboru.

Priporočam tudi vsem rojakom, ki so naročeni na list Prosveto, da agitirajo za ta list, ki je najboljši slovenski list v Ameriki. Slednji rojaki bi morali biti naročeni na ta edini list, ki piše v korist v delavskem klobu, ki uči delavce po kateri poti morajo hoditi, da bodo prišli do svojih pravic, do cilja, za katerega se bori razredno zavedno delavstvo. Ne smelo bi biti slovenske hiše, v katero bi ne zahajala Prosveta. Na delotorej, rojaki naročniki, in pridobimo Prosveti še enkrat toliko naročnikov, in list bo še večji; pridobilo bo še več zabavnega in poučnega štiva. In lahko bomo rekli potem, kakor smo sejali, tako bomo tudi želi, in prepričan sem, da bo naša žetev obilna in bogata.

Ne ostrajte se na take nagovornike, ki kričejo, da je list Prosveta brezverski in proti cerkvi in veri. Ne, Prosveta ne ruje proti nobeni cerkvi ali veri, ampak proti vsem izkoriščevalcem, brez ozira ali so v fraku in cilindru ali pa v kuti, ker so vsi enaki, katerih vseh cilj in geslo je, izkoriščati delavca, kakor ga najbolj moreš. In naloga vsakega pravega lista, ki hoče biti zagovornik ljudstva in delovati v njegov blagor, se postavi v bran izkoriščevalcem.

Vseled tega se ni čuditi, ako se zaletava Skazimir v Prosveto in bilaja fernane svojim "podložnikom" da morajo delati isto, ker sam tudi spada med one, katerih namen je izkoriščati delavstvo. Prišel je namreč neko gorilo, kakoj največ mogoče spraviti skupaj denarja, da seveda kloster, v katerem bi imeli kurtarji dovolj prostora, katerega sedaj primanjkuje v farovžu. On imenuje to nekak Narodni dom in slovenska šola, toda ako bi bil odkrit, bil bi rekel, da bodo njegove ovčice darovale za franciskanski kloster. On zahteva "samo" stotisoč dolarjev, vae bom nikakor presenečen, ako se bo zgodilo tako kot se je z nekimi tiskarji.

Toda neverjamen, da bi se mu posneli našim, ker delavci se že sprejedali, v take namene zbirati denar, in najbrže ne bo nič kruha iz te moke. Mari naj polije svoje kozle v tovarno, v plažve, da bodo skušali, kako delavce shujti svoj kruh in bodo tudi koristili slovenski družbi v koristnim delom, mesto, da bi jih pasel v brezdelju.

Na rojake pa apeliramo, da naj se naročajo na list Prosveto in da se politično organizirajo, ako hočejo imeti svoj dobro. — **Dobromislci delavci iz So. Chicago.**

Evans, Ill.—Ker sem pol-dneva pol-hetotičke jednote raditega prvima vsaki teden eden izle G. N. v moje gradino. Tako sem tudi imel čast videti št. 88, ki je prinesla na prvi strani v prvi koloni hinavsko zavajalno spisan članek, v katerem se roga delavskemu bojitelju Debsu očrnilna delavcev.

Ako bi bil članek priložen brez komentarja, bi jaz samo rekel Glas Naroda ustane Glas Naroda in bo ostal tak kot je, kot se pišanec sprobuje, ka se v jamo vrzne. Uradniki pri tem listu mislijo, da smo delavci že pozabili, koliko dobre besede je imel ta list za časa volitev za Debsa in sploh delavske politične stranke.

Kdor jebral Glas Naroda ob zadnjih volitvah je lahko opazil, da je bil vedno poln glasovno republikanski stranki, nikjer pa ni bilo nobene vrste socialistične ali vrste socializma stranke. Povzdigoval je republikansko stranko v nekem in štvali kot Ribičev svojo suho robo.

In sedaj pa pridobi naslednji hinavsko spisan komentar: "Republikanci, ki so bili pred volitvami veliki prijatelji delavstva so se že vseli kazati v pravi luči. Kot so bili demokratski enini kapitala. Vraza pa se ni nikdar delavstvu od človeka je zatiranje, temveč je odpor."

To so značaj gospode pri tem listu. Če časa volitev so hvallili na vse pretege republikanske kandidata, sedaj so jih pa pričeli napadati. Bicer je pa pri njih bilni glavni stvar, kaj nasladi, samo da je dovolj dolarjev, da je vae dobro. In raditega si jaz razlagam pisavo tega lista tako: (kak drugi si za pa lahek drugace).

Ob čam volitev dobi G. N. par tisočkov in svojo malbo, za katere potem poje slavo republikanski stranki, očrnilna oni stranki, ki najvse plača. Ko so volitve končane, pa se začne dobiti delavcem, da jih ponovno pridemo na svojo stran za pridobitje volitve. — Ker čim več delavcev pridobi na svojo stran tem več tisočkov pada v njegovo bilsago ob pridobitju volitvah. To list je namrečen delavcem in toliko, kolikor mu vlevajo privatni interesi in nič več.

Delavec, tvoja dolžnost je, da pazno čitaš časopis in ako opaziš najmanjšo napadajo delavcev, vrni dotični časopis v stran in naroči se na prvi delavski časopis. Ob volitvah pa voli tistega kandidata, katerega ti priporoča pravi delavski list. Edino glasovnica je tvoje najboljšo orodje. — **Frank.**

LISTNICA DRUŠTEVA.

Mrs. J. V. Dohi, Miss.—Mi nismo dosegali dobrih in čistih obvestila, da bi bila plačana pošta z Jugoslavijo odprta. — Ko dobimo, bomo že spomnili v listu. — Ker ste poslali v pridobitve, je bilo v našem listu še vse priobčeno. — **Frank.**

Delavec brez delavskih čustev je naš rojak, ki nam piše: **Narodno se in čista svoje glasilo "Prosveta".**

MILJON DELAVCEV BREZ DE LA V ITALJI

Delavci nočejo izdelovati orožja za armado.

Rim, Italija, 4. marca. — Italija je ropel na robu velike industrijske krize. Milijon delavcev je brez dela in več ko milijon ljudi dela le par ur na dan ali par dni na teden.

Delavske organizacije so prišle s splošnim bojkotom munijskih tovarn kakor tudi delavnic, v katerih se izdeluje strelno orožje. Delavci imajo zadnje mesece dovolj izkušenj, kako se orožje in strelivo, ki ga oni izdelujejo, porablja proti njim v rokah fašistov, ki se rekrutirajo iz aristokratskih in zločinskih elementov in (vredno) celo kardov v Italiji.

Petsto fašistov je večer udri v tukajšnji carinarski urad z namenom, da seko pristajo ruske sovjetske trgovske misije, ki je prišla v Rim pred nekaj dnevi. Fašisti so zagnali krik, da so ruski delegati prispeli s seboj velike zaboje "propagande." Odprli so le en kovček, v katerem je bilo zlato in platina, ko je prišla v urad vojska strah in zapodila fašiste na cesto. Zadnji teden so fašisti v Florenci razdeljali domov delavskih organizacij in z velikimi ceremonijami vrnili sliko Lenina na glavnem trgu.

Delavci zahtevajo, da se namizne tovarne sprejme za izdelovanje barvil. Tovarnarji pa raje zapirajo tovarne, kakor da bi ugodili delavcem. Okrog sto tovarn je bilo zaprtih zadnji teden.

VETERAN IZ DRŽAVLJANSKE VOJNE JE LEKARJAJ KROGLO

Lanett, Ala. — 78-letni W. V. Meadows, veteran iz državljanske vojne, je izkazal krogljo, katero je dobil v roku v bitki pri Vicksburgu 1. julija 1863. Dairavno je nosil krogljo, ki tehta eno unco, osem in petdeset let v glavi, se prav dobro počuti. Meadows je služil v armadi konfederacije ali sufnjdržev. Trde buče so morali ineti vojaki v armadi konfederacije, če jih ni bilo kroglja, ki je vojaka zadel v oko. Verjetno je, da je ranjen, kar se pripoveduje o Meadowsu, ker je Meadows služil v alabamskem polku. Saj je znano, da si je našla na fruh mestih zlomila nogo, ko je nekoga Alabamska branila v glavo, medtem ko se Alabamski so zmenili za breo, ampak je medije opravljal svoje delo, kakor da se ni nič zgodilo.

"SVEČEN" KAKONA

Trenton, N. J. — Veliko so napisali razni duhovni in moralisti o "svečosti" zakona, ali bolj kot njih spini govori duhovnik, ki se je odigral v tem mestu. 16-letna Doroteja Miller je dala oglas v časniku, da po dveh letih od 23. oktobra poroči tistega moža, ki ji je sto dolarjev, da se njena mati lahko podvrže operaciji. Velikomešna nedelja je buje zadnji dan za operacijo. Šmokavzarji dodajajo v raznih listih tej vesti komentarje, da je mlado dekle lepo igit.

NOV UDARCO ZA DELAVCE

Chicago, Ill. — International Harvester kompanija, poznana pod navadnim imenom kot traktor za poljedelske stroje, je potrdila vest, da se delavcem in uradnikom zniža meza od 5 do 20 odstotkov. Prizadejih je 47 tisoč delavcev. Uradniki dalje izjavljajo, da bodo morda odpustili zaradi "izravnave ekonomskazka položaja" več tisoč delavcev v prihodnjih šestdesetih dneh.

Kaj pomenijo te besede. Lani v jeseni so mogli v Wall Streetu najprvo zagrebiti farmarje in jih prisiliti, da so svoje pridivke prodali pod ceno. Letosno spomlad farmarji nimajo denarja in logično ne morejo kupiti potrebnih poljedelskih strojev, ki so jih običajno kupili vsako leto. In ker farmarji ne morejo kupiti strojev zaradi manipulacij denarnih močencev v Wall Streetu, morajo ločeno trpeti še kmeti. Tukaj je jasno dokaz, kako ima pest milijardarjev in vozkratnih milijonarjev meč, da izkoristi farmarja in delavca. Nobeden otrok teh milijardarjev in milijonarjev ne bo lačen niti eno minuto zaradi tega izkoristitvenega delavcev in farmarjev ali kar oni imenujejo "svečeno gospodarstvo" položaja. Tudi njih bene in čere se bodo

se nadalje oblašile v avilo in lenarile doli v Floridi ali pa v Kaliforniji. Veliko delavskih in farmarskih otrok ho pa stradalo in obledelih bo v čunje. Ti fakti govorijo jasno kot beli dan, da je naloga kongresa, da tako spremeni gospodarski sistem, da ne bodo otroci pridnih delavcev in farmarjev stradali, družki, za katere so delavci in farmarji garali, pa živeli v razkošju.

SKOK IZ LETALA V GLOBOCI NO 24.000 ČEVLJEV

Chanute Field, Bantoul, Ill. — Lajtnant Arthur G. Hamilton se je dvignil v zrak 24.000 čevljev visoko, na kar je skočil doli, opremljen z aparatom za skakanje iz letala. Po njegovi izpovadi je bila moč padeu odvzeta, ko je padel dve sto čevljev in se je anaral razpel. Lajtnant je dospel na zemljo popolnoma nepoškodovan. Hamilton je plaval vzdol z aparatom, dokler ni začutil, zemlje pod svojimi nogami.

TRI BANKE V ARIZONI SO ZAPLE VRATA

Phoenix, Ariz. — Tri arizonske banke so prostovoljno zaprle svoja vrata, četrta banka je pa izdala odlok, da ne more nihče v te tidesetih dneh dvigniti svojih prihrankov. Od bank, ki so zaprle svoja vrata, je ena v Phoenixu, druga v Wickenburgu, tretja v Peoriji. Komercijalna banka v Phoenixu pa ne izplača hranilnih vlog skoni šestdeset dni.

V Arizoni ni "Nestranskarke lige." Zaradi tega bi bilo na mestu, da kutarski šmokavzarji pojasnijo, kdo je povzročil, da so te banke zaprle svoja vrata.

Parizani se rasburjajo zaradi "krise" v Ameriki

Paris, 24. marca. — Poluradno časopisje je danes povzročilo veliko senzacijo v Parizu, ko je objavilo "brzojavko" iz Washingtona, da je državni tajnik Hughes podal ostavko in predsednik Harding jo je sprejel. Časopisni komentariji "vest" z alarmističnimi storijskami o "veliki krizi" v Ameriki. (Te dokazuje, s kakim veseljem bi oficijelna Francija pozdravila krizo te vrste v Ameriki. Kaj je s francoskimi imperijalisti, da se nikdar ne nčajo blamirati?)

AMERIKA POZDRAVLA POŠTNO SOVJETSKO RU. SIJE ZA TRGOVINO.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

ga izvrševalnega sveta v tem seiru

Veseraki centralni izvrševalni svet teroj predlaga, da pošlje posebne delegacije v Ameriko, ki se naj pogaja s ameriško vlado v stvari raznih trgovskih vprašanj in v spopostavljanju trgovine med Rusije in Zdrženimi državami. M. Kalinin, predsednik vsruskega sovjetskega centralnega izvrševalnega sveta.

Baron Sonnino, znani bivši italijanski minister zunanjih zadev, je sovarno zbolel.

Neza-Tone

Je znanostnega posrednika in splošno znane in razpisne, parovi Mr. STANLEY West, Raleigh, N. C. "Z neza-Tone" je znanostni posrednik in splošno znane in razpisne, parovi Mr. STANLEY West, Raleigh, N. C. "Z neza-Tone" je znanostni posrednik in splošno znane in razpisne, parovi Mr. STANLEY West, Raleigh, N. C.

PASJA NA PRODAJ

Proda se 80 akrov obsegajoča farma, 35 akrov je iziščeno. 15 praglay govejse živine, 1 konj, 3 praški in vse potrebne orodje. Proda se valed bolezn. Vsa natančna pojamila za ceno in drugo se dobi pri: Andrew Nagode, P. O. Box 124, Willard, Wis. (Adv.)

NAZNANILO IN ZAHVALA.

S tušnim srcem naznanjam vsem cenjenim znancom in sorodnikom žalostno vest, da je moj preljubljeni soprog in oče

JOHN PAULIČ,

dne 17. marca t. l. ob 7 uri popoldne umrl, v najlepši moški dobi star 46 let. Doma je bil iz Iga pri Ljubljani. Tinkaj zapušta žalujočo soprogo in pet nedoraslih otrok od 4 do 13 let, eno sestro poročeno Stihler v Grafton, Wis., in več drugih sorodnikov; v stari domovini pa mater in tri sestre. Moja najlepša hvala vsem rojakom, ki so mi stali na strani in me tolažili v mojih bridkih urah. Iskrena hvala društvu "Slovenec" SNP: št. 68, katerega član je bil pokojnik, hvala članom, ki so ga obiskovali za časa boleani in šivali pri mrtvaškem odru, ter mu položili na krsto krasni venec svežih cvetlic v bratski spomin. Hvala družini Kaplanovi za krasne cvetlice in za tolažbo, ki ste jo meni iskazali. Še enkrat najlepša hvala vsem, društvam, sorodnikom, in znancom in prijateljem za vso pomoč in tolažbo!

Pogreb se je vršil po katoliškem obredu dne 21. marca 1921 sjutraj ob 9 uri na katoliško pokopališče. Počivaj mirno, dragi soprog in oče v hladni ameriški zemlji. Žalujoci ostali: Ana Paulič, soproga, John in Albert, sinova, Ani, Rozi in Lizi hčerke. Vsi v Racine, Wis., 900 Grand Ave.

Slavonic Immigrant Banki, 436 W. 23rd Street, New York City.

Sploštovana gospoda: — Denar, ki sem ga poslal preko Vaše banke svojemu očetu v stari kraj, je bil hitro in točno izplačan kar vidim iz poslani mi priznanice.

Zahvaljujem se Vam javno za Vašo točnost in hitrost in priporočam Slavonic Immigrant Banko v New Yorku vsem Jugoslovanom, ki pošiljajo denar v staro domovino.

Ostajam s pozdravi, udani Štefan Dudukovič, 13113 B Street Morle, Johnstown, Pa. (Adv.)

KAKO SE UČITI ANGLEŠKO.

Vzemite v roke angleško knjigo ali časopis, beležnico (note book) in Angleško-slovenski besednjak, ki ga je sestavil dr. Kern. Vsako neznano besedo poiščite v besednjaku, kakor se izgovori in kaj pomeni; zapišite neznane besede v beležnico in jih večkrat ponovite. Y par mesecih boš imeli lep zaklad angleških besed, katerih bi ne dali za stotine dolarjev. Jesenski in zimski večeri so kot nalašč za učenje. Vsaka slovenska hiša bi morala imeti ta besednjak. Naročite ga na sledeči naslov:

Dr. F. J. KEEN, 6302 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio. Cena besednjaku je \$5 s poštno vred. Istotam lahko naročite za \$1.25 Zormanove pesmi, ki vam bodo ugajale.

KIBLJA NA PRODAJ

Ako sploh kdaj želite postati samostojen gospodar ter želite preskrbeti sobi in svoji družini dobro in brezakrčno bodočnost, je sedaj zadnji čas, da se poslužite izredno ugodne prilike, ki so vam nudi v nakup 40 ali več akrov najbolj rodovitne zemlje, po ceni, z malim napladiom in na lahka letna odplačila. Ne zamudite te prilike ter pridite ali pa pišite po natančna pojamila, katere dobiti brezplačno in točno. SANBORN COMPANY, 223 First Ave., Milwaukee, Wis. (Adv.)

Izčisti svojo kri.

Sedaj potrebujete spornladansko zdravilo. Kot posledica zirnškega življenja, ko je človek po večini zaprt v sobi in mu manjka zraka in gibanje — postane vaš sistem okoren, prebava napravnina in udje več ali manj neigibni.

Severa's Blodal

(preje Severov Kričilec) je pravo obnovjevalno zdravilo, ki bo deseti blagodatno na izmenjavo vašega sistema, ki ga tako tebita. Pomaga do poplave nenaravnih razmer in deluje kot regulator za zdravjenje težkih izpuščajev. Cena \$1.25. Pri vseh lekarnah.

W. F. SEVER & CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

ANCHOR LINE

Parnik S. S. ITALIA odpluje dne 13 Aprila — DUBROVNIK in TERST Cena kabinam je \$200 — Cena za tretji razred: Dubrovnik \$125, Trst \$115. V Trst via Napoli in Kalanisi \$95.00. \$9.00 Vojnega davka. V valem mestu je zastopnik Anchor družbe, ogledite se pri njemu.

TRI CRKE B-O-B.

Tisti zadovoljni odposilniki svojih "B-O-B" dajo sledeče obzve: In karu vam, prijatelj, kot Rum, Brinjavec, Torbaki, Silivov, Zganje, Kimal in Hruškovec. Pošillite se v ročunov B-O-B za denar. Če je samo \$1.50 zaveti. (Dovolj za en do štiri galone pišlaka.) Z vsaki potrditveni navodili kake se upoštevati. Pot največ stane \$1.50. Pošillite vaše navodile in denar, pošillite denar. Money order ali pa ček.

RADOST IN VESELJE

nastane doma v domovini, kadar dobe vest od svojcev in Amerike. Ali veselje je veliko večje ako prejmejo pomoč v denarju od svojih sorodnikov iz Amerike.

AMERICAN UNION BANK

pošillje denar v JUGOSLAVIJO najceneje, najhitreje in zanesljivo. Ako želite poslati vaš denar v domovino BREZDOLARNO za samo EN DOLAR, tedaj pišite nam takoj za pojasnila.

ULOGE

prinašajo vam po 4% obresti in vaš denar je pri nas varno naložen. Izplačamo vse uloge vsak čas brez vnašega obvezila v naprej.

PRODAJAMO "SIFKARTE"

javno notarstvo. Prekrbimo pos. za pojasnila pišite nam

AMERICAN UNION BANK

JOHN NEMETH, preds. 10 East 22nd St., New York, N. Y.

Edini starobrojni SLOVENSKI ZDRAVNIK v Pensilvaniji

Dr. M. Milošević projo vsakih zdravnik in vsiljetni zdravnik deluje bolnišnice v Gradcu na Stefanem. 417 — Wood Street PITTSBURGH, PA.

Slovenska Narodna Podporna Jednota. Ustanovljena 9. aprila 1904. Inskorp. 17. junija 1917 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

Upravni ODEK: Predsednik Vences Calkins, podpredsednik Anton Hnat, Box 148, Cambridge, Pa. gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolnišnice odobila Paul Berger, gl. blagajnik John Veprich, upravilaj glavnih Fily Godas. POŠTNI ODEK: John Underwood, predsednik, 405 May St., Springfield, Ill., Martha Schneider, Box 274, Bakersfield, Oila, gl. blagajnik, Box 422, Smithton, Pa. Frank Semak 5200 Prosser Ave., Cleveland, Ohio, John Kemmer, 222 First St., La Salle, Ill. BOLNIŠNI ODEK: OSREDNJE OKROŽJE: Fyul Berger, predsednik, 2657-59 S. Lawndale Av., Chicago, Ill. VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambroski, Box 296, Mount Sun, Pa. Anton Radicki, Box 75, Wih Haven, Pa. ZAPADNO OKROŽJE: Anton Schar, Box 154, Girum, Kans., gl. blagajnik, Lee Kubert, Box 545, Gilbert, Minn., gl. izvrševatelj.

Nadzorni odbor:

Matt Petrovich, predsednik, 12917 Watvina Rd., Collinwood, Ohio, Jakob Ambroski, 412 Illinois St., Evelyn, Minn., Peter Bernik, 2123 S. Harding Ave., Chicago, Ill.

Tiskovni odbor:

Vences Calkins, John Underwood in Matt Petrovich.

Zarullitveni odbor:

Predsednik Fyul Aht, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. John Tricli, Box 161, Lawrence, Pa. Janko Gova, 242 Englewood, Detroit, Mich. Jan. Shuk, 1191 E. 95. St., Cleveland, Ohio. Mary Udovik, 1244 So. Ruston Ave., Chicago, Ill. Vrhovni Izvaynik: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio. ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETA": Jule Zavoritnik. POZORI! — Konepobudnja s gl. odreditvi, ki deluje v glavnem uradu, se vrši takole: VSA PISMA, ki se nanašajo na poslo gl. predstavnika ce zasluži Predstavnika A. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. VSE ZADEVE BOLNIŠKE POSPORE SE NARAVNO: Katalina Tadjalova A. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. DENARNE POSILJAVJE IN STYARI, ki se šillajo gl. izvrševatelju odbora in jednote vršijo se zasluži Tadjalova A. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. VSE ZADEVE V SVETI S BLAGOVNIŠKINI POSILJE se pošillajo na splošni Blagajnik A. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Vse pritožbe glede postavljanja in gl. izvrševatelju odbora se naj pošillajo M. Petrovichu, predsedniku nadzornega odbora, digor mešov je spusti. Vsi pritožbi na gl. izvrševatelju odbora se naj pošillajo na splošni John Underwood, 405 May Street, Springfield, Ill. Vse pritožbe glede razpisnih shodov se naj pošillajo na splošni Fyul Aht, A. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Vsi denari in drugi vrsti stanovanja, ogled, naročniki in spili vse bit je v svet v glavnem jednote, naj se pošilljo na splošni "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

SENITVENA PONUDBA!

Slovenec, star 39 let, izučen v trgovski stroki v starem kraju, še kelim seznaniti s Slovenko v starosti 30 do 38 let, katere pa mora znati pisati in štati slovenski jezik, mora biti postenega obnašanja, mirne čuti, in sicer radi tega, ker nameravam iti v stari kraj za nekaj let. Ako katero veseli, naj pošillje ponudbo in priloihi svojo sliko v pisnu. Tajnost je izmerna. Pisma naj se pošillijo na naslov: J. Z. R. Zenin, 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. — (Adv.) Marc 23, 24, 25.

KENTUCKY TOBAC — listje okusno, dišeče in naravno vršen za švedenje in kajenje. Posebna ponudba, 8 funte tobaka za \$1.00 s poštnino vrad.

Kentucky Tobacco Association Dept. 247, HAWESVILLE, KY.

BAKRENE KOTLE

BAKRENE KOTLE izdelane in najfinišnjake bakra v velikosti za 4 galone po \$15.00; 6 galonov za \$20.00; 8 galonov za \$25.00 in 10 galonov za \$30.00 P. O. B. New York. (Vi plačate pošiljavne stroške). Pošillite denar s narodilom. Istotam pošilljemo tudi posode za šilljenje.

VICTORIA SUPPLY CO., 424 Morton Bldg., New York, N. Y.

PRESELJEVANJE V AMERIKO VTEGNE BITI PREPOVEDANO

Kdor hoče dobiti svojce v Ameriko, naj si da hitro pri meni naročiti potrebne listine, tako da očebo v starem kraju dobi dovoljenje od ameriškega konzulata prej kot možno. Za stalaj neupolnosti ali neznanosti preloži povzorno denar. MATIJA SKENDER Javni notar za Ameriko in stari kraj, 2657 Butler St., Pittsburgh, Pa.

ČENE NA DENARNE POSILJAVJE

Zaradi pogostega menjavanja kurza je nemogoče postaviti stalnih cen za denarne pošiljave. Zbog: tega je zaradi oddaljenosti med nami in "Prosveto" nemogoče imeti v listu cene za listi dan kakor iside list. Zato bomo navaiali cene za dan nazaj.

Table with exchange rates for Yugoslavia and Italy. Columns: V Jugoslavijo pošilljemo za: \$ 2.00...K 260, 5.00...K 650, 10.00...K 1,300, 20.00...K 2,625, 50.00...K 6,560, 74.00...K10,000, 87.00...K50,000, 740.00...K100,000. V Italijo pošilljemo za: \$ 5.00...120 lir, 10.00...245 lir, 20.00...500 lir, 30.00...1,000 lir, 100.00...5,000 lir, 200.00...10,000 lir.

Denar naj se pošillje po poštnih money-orderih ali po bančnih draftih ali Express čekih ali v registriranih pismih na: KAKRAJEK & ČERAK, 70-9th Ave., New York City

Največja Slovanska Banka v Ameriki. V 3 TEDNIN VAM POSILJEMO in v šestih tednih. Vsi denar, ki ste ga namenili za svoje in stare domovine. Prodamo vsake hitro (Richard) in vse paritla, ter vam pripojimo naj hitreje in stanjje kraja. Inzpozivamo tudi pose (pse) in vse druge bar je potrebno za potovanje in Ameriko in Ameriko in iz Ameriko v Ameriko. PISMA nam se pošillite v slovenskem jeziku. SLAVONIC IMMIGRANT BANK 422 West 25 Street New York, N. Y. Kapital \$100,000.00 — Raz. zaklad \$30,000.00

Novice iz Jugoslavije.

PODROBNA DEBATA V USTAVNEM ODSEKU.

Prvi štirje člani sprejeti.

Beograd, 19. febr. Štirinajsto sejo ustavnega odseka je otvoril predsednik dr. Mončilo Ninčič ob šestnajstih. Prvi je govoril dr. Ante Dulibić (Jugoslavanski klub), ki je zahteval, naj se imenuje naša država Srbov, Hrvatov in Slovencev: Jugoslavija.

Dr. Sima Marković (komunist) izjavlja, da so komunisti za sovjetsko republiko, ali, dokler jim je to nemogoče doseči, jim ni vseeno, ali bodo živeli v absolutistični monarhiji ali pa v demokratski republiki. Vprašanje ureditve države na buržojski način za komuniste ni načelno vprašanje, ampak vprašanje praktične politike. Radi tega bodo komunisti v podrobni debati v vseh vprašanih raspravljali s čisto praktičnega stališča. S krivega stališča presoja to vprašanje oni, ki jemlje za podlago ustave drugih držav. Če bi imeli na izbero angleško monarhijo ali francosko republiko, bi se gotovo odločili za konstitutivno angleško monarhijo. Moti pa se, kdor vidi v monarhiji simbol edinstva. Monarhija je nasprotno ena izmed največjih zaprek narodnemu edinstvu. Dr. Marković se sili euje na široki pokret Radićeve seljačke stranke in meni, da je tudi v Sloveniji in Šumadiji na rod za republiko. Pa tudi republika ni za komuniste nobeno jamstvo. Republika je n. pr. Francija, ki pa je imperialistična država in ki neprestano poizkuša, da bi zatrila sovjetsko Rusijo. Red bo nastal šele tedaj, kadar bo zavladala socialna pravica in ta bo zavladala tedaj, kadar bomo gospodarsko vsi enaki, kar pa je nemogoče samo v sovjetski republiki. Na vsak način pa ima seveda republika nekaj

prednosti pred monarhijo in radi tega smo mi za republiko in proti monarhiji.

Govornik ugotavlja, da se zemljoradniki v pogledu oblike vladavine napravili velik korak naprej, ker se vidi njihovo namero ustave, da so se ločili od buržojske kapitalistične družbe v njem. Kar se tiče nazivanja države, predlagajo komunisti ime "Jugoslavija". Kar se pa tiče grba, jim je pa čisto vseeno. Glede državnega jezika pa tisti, ki mislijo, da je slovenski jezik dialekt, nimajo prav. Govornik trdi, da je sam dvakrat prepotoval vso Slovenijo in pri tem dogmal, da slovenski jezik srbskemu ni bližji, kakor bolgarski. Za Šumadince je bolgarski jezik celo bolj razumljiv, kakor slovenski. Zato izjavi, da je za formulo, ki so jo postavili zemljoradniki v svoji nameri in ki zahteva, naj bo službeni jezik srbsko-hrvatski ali slovenski. Slovenski jezik je samostojen literaturni jezik, ki se v nobenem primeru ne more degradirati na navaden dialekt.

Govornik zahteva dalje varstva za narodno manjšina, katerim bi se s ustavo morale sajzameriti njihove pravice, da morejo prosto poseževati se svojem materinega jezika. Nato predlaga, da je treba v prvi del ustave sprejeti tudi določila o administrativni razdelitvi države.

Radikalec Ljuba Jovanović se izjavi za monarhijo. V vprašanju državnih oblasti je treba sklopiti v bratakem sporazumu. Glede službenega jezika predlaga srbsko-hrvatsko-slovenski jezik in izjavlja, da zahteva to v imenu radikalne in demokratske skupine. V istem imenu zahteva tudi, naj se slovenski štít v grbu sestavi tako, da bodo imeli tri zvezde in polmesec med njimi.

Minister Marko Trifković izjavi, da je za predlog dr. Lane Markovića s osirom na člen 1. V členu 2. sprejme predlog dr. Vošnjaka v zvezi s predlogom Ljube

Jovanovića, naj bo grb tak, kakor ga je predlagal Jovanović. Odloči se za predlog dr. Vošnjaka, naj bo službeni jezik srbsko-hrvatski slovenski.

Demokrat dr. Tomislav Tomljenović izjavlja, da si more predstavljati edinstveno državo najo samopod imenom Jugoslavija. Radi tega je naziv SHE nedvomno nedostaten za narodna in državno edinstvo. Vlada se je postavila na stališče, da je njena naloga v tem vprašanju samo ta, da potrdi, kar se je koločilo pri ustvarjanju naše države, a samo nerečena vprašanja, ki so še ostala, naj pretresa skupščina.

Minister dr. Trifković izjavi v imenu vlade, da je treba sprejeti v ustavo posebna določila o naših kulturnih in gospodarskih vprašanih, vse to v sporazumu s skupinami, ki so to zahtevale. Nato se preide na glasovanje. Glasuje se z vstajanjem in sedanjem. Kdor vstane, se smatra, da je glasoval proti, kdor obmoli, glasuje za.

Prvi stavek prvega člena: "Država Srbov, Hrvatov in Slovencev je ustavna, parlamentarna in nasledstvena monarhija", se sprejme s 33 proti 9 glasovom.

Drugi stavek: "Službeni jezik države je hrvatski srbski, Hrvatov in Slovencev" se sprejme s 26 proti 16 glasovom.

Drugi člen: "Grb kraljevine je dvojevi boji orol v polotu na rdečem štitu. Vrh glave je krona kraljevine. Na vrhu ima orol štiri, na katerem so: srbski grb (beli križ na rdečem štitu s ognjenimi kraki v vsakem kraku), hrvatski grb (36 rdečih in srebrnih polj) in slovenski grb (petokrakna zvezda in polmesec pod njo). Družna motova je modro bele rdeče v horizontalnem položaju nad modro verikalno modro drugo." Ta člen se sprejme s 32 proti 10 glasovom.

Tretji člen: "Službeni jezik kraljevine srbsko-hrvatsko-

slovenski", se sprejme z vsemi glasovi, razen s komunističnimi. Člen 4: "Državljanstvo je v vsej kraljevini eno. Vsi državljani so pred zakonom enaki in uživajo enako oblastveno zaščito. Plemiških naslovov in kakršnihkoli privilegijev, ki izvirajo iz ruda se ne priznava. Fidejkomisi se bodo reševali na podlagi posebnega zakona. Člani kraljeve hiše — v kolikor ta ustava v posebnih primerih drugače ne določa — imajo iste pravice, kakor ostali državljani. Priznavajo se samo naslovi, ki značijo funkcijo."

Dr. Divac (socialni demokrat) predlaga, naj se razveljavijo tudi vsa odlikovanja in vsi redovi.

Dr. Dulibić predlaga, naj se priznava samo oni naslovi, ki značijo funkcijo, da ne bi kdo pod pojmom "naslov" mislil še na kaj drugega.

Dr. Laginja predlaga, naj se mesto besede "grajjani" rabi državljani, kar se pod pojmom "grajjan" ne razume tudi kmeti.

Živko Jovanović predlaga, naj se v stavku: "Vsi državljani so pred zakonom enaki" vstavita besedi "obeh spolov."

Minister Trifković izjavi, da se ne strinja z nobenim od teh predlogov, narkar se sprejme ta člen z večino glasov.

Člen 5. se na predlog poslanca Kurbegovića odgodi do prihodnje seje. Seja je bila končana ob devetnajstih in pol zvečer. Prihodnja seja bo v ponedeljek ob devetih dopoldne.

Ministri ministriki svpt je odločil, da se proglasi prvi sod po vsej Julijski Benčiji. — 7 — Ali Italijani niso bili preveč zadovoljni s "tedeumiaudo" po raznih krajih, kjer so slavili svedano aneksijo.

POBLASTILA

DELA NATIVA SKENDER JE 12 LET NA ROJAKO PO CILI AMERIKI. On se mora vedeti, kako se poblastila izdelujejo. PIR mu iz raslohi svojo zadevo, pa ti bo naredil vse pravilno, da ti ne bo mogode grunt predan s nepravilnim poblastilom.

HIŠE NA PRODAJ

Lesena 6 sobna hiša s kopališčem, cementirana klet, peč za premog in garaža, sezidana na dveh stavbiščih. Cena je \$2700.00. Lesena 4 sobna hiša, vodnjak, 30 sadnih dreves zgrajena na dveh stavbiščih se proda za \$1750.00. Nobenih agentov. Oglasite se pri lastniku na: 240 Corner Okdale & Ashland Ave., N. S. Pittsburgh, Pa. (Advert.)

DR. JOS. V. GRAHEK ZDRAVNIK Uradne ure so: 10-00 jutraj do 2:30 popoldne. 643 E. Ohio Street Telefon Cedar 2388 W. S. PITTSBURGH, PA.

ISOEMO KLOBUČARJE

za blokanje slamačkov. Stalno delo, dobra plača. Zglasite se takoj pri: CARAGON HAT COMPANY 210 W. Van Buren St. Chicago, Ill.

Oblekepo \$32.50 Izdelane po vaši meri in cenjene kot izgotovljene v trgovinah. Čistim, likam in popravljam obleke po najnižji ceni. Pridite in se prepričajte. Za obilen obisk se vam priporoča FRANK ERZNOŽNIK, krojač, Frontenac, Kans.

Zanesljivo in hitro

poskrbuje denarna isplachila v stari domovini in opravlja druge bančne posele

FRANK SAKSER STATE BANK 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Rojaki, poslužite se v vseh zadevah te slovenske banke, ki je pod stalnim nadzorstvom državnega urada in ima za varstvo \$100,000.00 glavnice in \$50,000.00 rezervnega zaklada.

Za cene denarju glejte naš list. Za FRANK SAKSER STATE BANK Frank Sakser, predsednik.

NAZNAJAM

vsem rojakom in družtvam v Milwaukee, Wis., in okolici, da sem prevzel "SOUTH SIDE TURN HALL" kot lastnik. Se priporočam za poset v slučaju veselice in za seje. Postrežba točna in solidna.

FRANK ZAJEC, 471 National Ave., Milwaukee, Wis. Telefon Hanover 250

Jimmie Higgins.

Spisal UPTON SINCLAIR. Z dovoljenjem avtorja prevaj IVAN MOLEK. (Nadaljevanje.)

"Lepa je tista trata", pravi kandidat "pojdiva tja."

Stopita s mosta in gresta ob reki po trati do ovinka struge, ki aspira pogled na most. Sedeta na breg in si obrneta pot s čela in vretu. Voda ni bila ravno kristalnočista. Če je na vsakih deset milj mesteca s tovrstnimi, iz katerega se odteka vsa neznaga v reko, tedaj si ne more pomagati niti mati narava. Ali naj bo voda še tako kalna, Slovaka le vabi, če hodi poleti eno uro na vročem solnceu.

Kandidat se obrne k Higginsu a sumljivim pogledom.

"Sodrug Higgins, ali ste kdaj že pivali?"

"Sveveda sem."

"Kje?"

"Povsod. Klátil sem se po deželi deset let dokler se nisem oženil."

"Kaj pravite, ali se zaletiva?"

"Pa se dajva."

Jimmie je bil ves iz sebe radi čudne, neverjetne sreče, ki ga je zadela. Njegov junak je tako domač! Prej mu je bil kandidat brestelomsa inteligencea, žarišče proletarske inspiracije, nadnaravno bitje, ki nima drugega opravila, kakor da stoji na odru in dramti duše množice. Nikdar mu ni prišlo na smel, da ima/njegov junak nago telo in da se rad poigra v vodi kot kak solski učenee. Včas se silil, da gol človek vzbujaj poniljanje do sebe, ampak Jimmie je smatral stvar ravno narobe: kandidat brez obleke na sebi, uživajoč kopel v hladni reki, se mu je zdel še veličastnejši.

Na povratku v mesto sta hodila počasi. Kandidat je vprašal Jimmie, naj mu pove kaj iz svojega življenja, in Higgins je pripovedoval povest o socialistu — ne o voditelju in intelektualcu — marveč socialistu "iz članstva". Njegov oče je bil navadni delavec. Jimmie še ni bil rojen, ko je oče izgubil delo in neke noči je isgnil; nikdar ga ni videl ne poznal. Tri leta pozneje je uprla njegova mati, valedesar se tudi nje ne more spominjati. Mati je govorila tuj jezik in tudi njega je učila tujih besed, ali že davno jih je pozabil in danes sploh ne ve, kateri jezik je bil to. Po materini smrti je prišel Jimmie v oskrbo mesta, ki ga je dalo neki zamorki, katere je imela osem sirot na skrbi. Varovanci so stradali in po zimi jih je zeblo. To je resnica:

"Poznam Ameriko", pripomne kandidat.

Jimmie je nadaljeval. Ko je bil star devet let, ga je vzrel k sebi dninar, ki je žagal drva. Delati je moral šestnajst ur dnevno in povrh je bil še tepen vsak dan. Ko mu je bilo preveč tega trpljenja, je pobegnil in potem se je deset let klátil po deželi brez doma. V mestih je živel na ulicah in v beznicah, na deželi je bil hobo. Tupatam je delal in naučil se je malo strojnštva. Pomagal je v garažah popravljati avtomobile. Ko je dospel v Leesville, je bilo veliko povpraševanje po delavcih v tovarni Empire Machine Shops in tako je dobil stalno delo. V Leesvillu je

ostal, ker se je oženil. Seznanil se je s dekletom, v bordelu, ki mu je potohila, da je še sita prostitucije — in in usmiljenja do reve jo je vzrel za čeno.

"Vsega tega ne povem vsakomur", je omenil Jimmie proti kandidatu, "ker me bi morda kdo narobe razumel, ali vam govam vse."

"Hvala", reče kandidat mehko in mu položi roko na ramo. "Povejte mi, kako ste postali socialist."

Niš posebnega ni bilo. Imel je prijatelja med delavci, ki je vedno "čikal čunje", to se pravi, da je vedno govoril o krivicah, ki se gode delavcem. Dolgo časa ga ni mogel razumeti in večkrat se mu je smejal. Drugi so mu rekli, da je lenuh, ki se mu noče delati in bi rad šivel na stroške drugih. On pa se ni dal ugnati in je govoril in raslagal kot za stavo. Takrat se je zgodilo, da je bil Jimmie brez dela par mesecev in je prišel s družino vred v velike stiske; žena in otrok sta bila lačna in on sam ni imel kaj jesti. Brezplačno požitjее so mu dale priložnost, da je prišel razmišljati o delavskih razmerah. Njegov stni tovariš je pa podkreplil razmišljanja s nekaterimi župopisli, ki mu jih je dal anonim. Jimmie je čital in tedaj se je prepričal, da so socialisti na pravem potu in da je v socialistični edina rešitev iz sedanjega sproljenja.

"Kdaj je to bilo?" vpraša kandidat.

"Pred tremi leti."

"Pa se še niste naveščali?"

Higgins se smejdi. Ali ga more kandidat vprašati kaj takega? Ne, ne, on ni eden tistih, ki se danes navdušijo za stvar, šetri pa zopet padéjo v staro mrtvilo. Naj se zgodí kar boče, on bo deloval za svobodo delavstva. Morda ne, doživl dneva svobode, ampak njegov stroci delavci ta dan in človek bi delal kot vrag na boljše bodočnost svojih otrok.

Prišla sta v mesto.

"Sodrug, vi ne veste koliko dobrega ste mi danes naredili." Pri teh besedah kandidat krepko stisne Jimmiejevo roko.

"Kdo, jaz?" Jimmie ni razumel.

"Da, vi. Napotili ste me s svetim upanjem in pogumom — in to v momentu, ko bi bil skoraj obupal. Danes zjutraj sem prišel v mesto s namenom, da ujamem nekaj ur potrebnega spanca, toda nisem mogel spati; strašni dogodki, ki se danes vrše, so mi preveč gomazeli po glavi. Spisal in odposlal sem tucat brojavk in potem sem zapustil hotel, ker sem vedel, da tam ne najdem mira. Stopil sem v borno restavracijo in tam sem našel vas — in sedaj vem, da je naše gibanje globoko ukoreninjeno v srcih ljudstva."

Jimmie se je tresel radosti in zopet ni mogel najti prave besede, s katero bi bil izrazil šipeča čuvstva.

"Moja želja je, da bi bilo vsako nedeljo tako."

"Moja tudi", odgovori kandidat.

Ko sta šla po glavni ulici, ugledata pred sabo večjo gručo ljudi, ki so zgradili hodnik pred njima. "Kaj je?" vpraša kandidat in Jimmie mu pove, da je tam uredništvo "Heralda". Gotovo so kakšne važne novice.

(Dalje prihodnjij.)

PRIPRAVLJENI ZA ODHOD IZ DOMOVINE

Tu je alica naloga zastopnika, in prepričajte se!

so potniki, ki potujejo s posredovanjem hrvatskega bankirja Zaro. Tu so dokazi, kako točno se dela v URADU Henry C. Zaro v Zagrebu za hitro potovanje potnikov v Ameriko.

Čitajte to pismo in se prepričajte!

PRVI HRVATSKI SRPSKI BANKARSKI ZAVOD HENRY C. ZARO, Bankar, THE ZARO BANK BUILDING, (39 COOPER SQUARE), NEW YORK, N. Y.

Moja zastopnik TOŠE, ki prihaja iz Zagreba s veliko skupino naših potnikov. HITITE Z DORAVO SVOJCEV, ker je sedaj naš bankir ZARO odprl veliki urad v Zagrebu, v katerem preskrbuje potnikom hitro in točno potna lista, preskrbi uradno potrdila (vizume) in sploh vse, kar je potrebno za potovanje. Za Zagore potnike je preskrbljen poseben prebrod, da jih pripelje v Ameriko. Ne odlašajte, ker hotel bude v kratkem časa odhaja, ki bo nabrali naseljenjave v Ameriko! Samo oni, ki se bodo prevozno na prijavili, bodo dobili dovoljenja.

FIRMENO JAMSTVO Van daje bankir ZARO, da preskrbi dohodnim sorodnikom in ako bi ne mogli plačati vam vrne denar. Prvi tranzort je došel dne 17. februarja s parnikom Rochester dne 28. februarja in tretji pa pride dne 19. marca. Turci hitite, da se pravčasno vpišete, drugače bodeše morali skoro gotovo dolgo časa čakati vseh pravilnega števila potnikov in pomankanja prostora na parobrodih. Zaro je nakupil večje število prostovov za raznih prebrodih za svoje potnike. To pismo je dokaz, v kratkem pa bodeše videli stitili naših potnikov, ki bodo v kratkem odšli v New York. In vam bode služilo kot najboljši dokaz, kako naš bankir ZARO hitro in gotovo preskrbi svoje potnike.

Zatorej ne odlašajte, temveč se obrnite takoj na vsa potrebna pojasnila na Hrvatskega Državno Pooblastljenega Bankirja HENRY C. ZARO, 39 COOPER SQUARE, Telephone No. 1 ORCHARD 7687. NEW YORK, N. Y.